

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-1761/21-T

Název	Základní škola a Praktická škola, Opava, Slezského odboje 5, příspěvková organizace
Sídlo	náměstí Slezského odboje 361/3a, 746 01 Opava
E-mail	zsps@zspsopava.onmicrosoft.com
IČ	47813211
Identifikátor	600171671
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Tomáš Frank
Zřizovatel	Moravskoslezský kraj
Místo inspekční činnosti	náměstí Slezského odboje 361/3a, 746 01 Opava
Termín inspekční činnosti	7. 12. 2021 – 9. 12. 2021

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle školních vzdělávacích programů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů.

Zjišťování a hodnocení podmínek a průběhu poskytování poradenských služeb speciálně pedagogickým centrem.

Charakteristika

Základní škola a Praktická škola, Opava, Slezského odboje 5, příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, střední školy, školní družiny, školní jídelny - výdejny a speciálně pedagogického centra. K termínu inspekční činnosti se v osmi třídách základní školy vzdělávalo 85 žáků, v šesti třídách základní školy speciální 35 žáků, v jedné třídě přípravného stupně základní školy speciální šest žáků a v jedné třídě střední školy oboru vzdělání praktické školy jednoleté se vzdělávalo sedm žáků. Školní družina poskytovala zájmové vzdělávání ve čtyřech odděleních 68 žákům.

Činnost speciálně pedagogického centra je zaměřena zejména na poradenskou podporu dětí, žáků i studentů s mentálním a tělesným postižením. Poradenské služby jsou poskytovány nejenom žákům a zákonným zástupcům kmenové školy, ale i dalších škol.

Hodnocení podmínek vzdělávání a poskytování poradenských služeb

Ředitel školy vykonává funkci od srpna 2021, do té doby působil jako zástupce ředitele školy. Zpracoval dlouhodobou koncepci rozvoje školy, kterou se daří postupně naplňovat především v oblasti pozitivního klimatu mezi všemi aktéry vzdělávání, rozvoje jednotlivých klíčových kompetencí žáků a dále zejména vhodným zapojením do školních projektových a dalších aktivit pořádaných spolu s partnery školy. Zároveň koncepce vhodně reaguje na aktuální potřeby žáků, jejich zákonných zástupců, pedagogických pracovníků i partnerů a jasně vymezuje úkoly potřebné k dosažení stanovených strategických cílů. Účinná partnerská spolupráce školy se zákonnými zástupci a dalšími organizacemi pozitivně ovlivňuje poskytovanou úroveň vzdělávání. Dílčí kompetence vhodně delegoval na zástupkyni ředitele a vedoucí speciálně pedagogického centra. Ředitel efektivně spolupracuje se všemi členy pedagogického sboru, důraz klade na kvalitu vzájemných vztahů, spolupráci a aktivní přístup k naplňování vzdělávacích cílů. Východiskem pro efektivní řízení školy i pedagogického procesu je funkčně nastavená organizační struktura včetně stanovení kompetencí vedoucích pracovníků a dalších zaměstnanců. Činnost školy je plánovitá, systém vnitřních směrnic vytváří předpoklady pro účelné fungování subjektu.

Složení pedagogického sboru aktuálně umožňuje plnit záměry a cíle školních vzdělávacích programů a poslání speciálně pedagogického centra. Vedení školy vytváří podmínky pro spolupráci mezi pedagogy v metodických sdruženích a efektivně tak podporuje vzájemné předávání zkušeností i profesní rozvoj pedagogických pracovníků a odborných pracovníků speciálně pedagogického centra. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je zajišťováno na základě zpracovaného plánu a pedagogové se daných školení aktivně účastní. Z dotazníků pro učitele vyplývá, že daný plán však dostatečně nezohledňuje potřeby některých pedagogů například vzhledem k metodám a formám výuky.

Školní poradenské pracoviště tvoří výchovný poradce a školní metodička prevence. Výchovný poradce ve spolupráci s třídními učiteli pracuje s třídními kolektivy i žáky s výchovnými problémy. Prevence rizikového chování vychází ze zpracovaného dokumentu, následně je realizovaná prostřednictvím cíleně zaměřených akcí (např. posílení individuálních a sociálních kompetencí, protidrogová prevence, předcházení kriminalitě, šikaně i kyberšikaně) a účelně ji doplňuje vzdělávací obsah některých předmětů. Školní poradenský tým dobře spolupracuje s ostatními školskými poradenskými zařízeními, případně s dalšími odborníky, poskytuje vhodné konzultační služby žákům, pedagogům i jejich zákonným zástupcům. Přesto je komunikace s některými zákonnými zástupci žáků obtížná a nevede ke snížení záškoláctví u těchto jednotlivců.

Materiálně technické zázemí školy se daří průběžně zkvalitňovat. V roce 2016 došlo k vybudování výtahu pro bezbariérový přístup. Škola efektivně zařazuje během vyučování širokou škálu doplňkových aktivit a terapií (bazální stimulaci, synergickou reflexní terapii). Pro rozvoj manuální zručnosti žáků a upevnění jejich pracovních návyků má škola dobře vybavenou cvičnou kuchyni a školní dílny. Žáci rovněž využívají ve venkovním areálu vyvýšené záhony a skleník. Výuka tělesné výchovy je zajištěna v menší školní tělocvičně. Prostory, které má škola k dispozici jsou již však vzhledem k narůstajícímu počtu žáků nedostačující, ve spolupráci se zřizovatelem byl zpracován projekt na jejich rozšíření, jehož realizace by měla začít v následujících letech. K úspěšnému rozvoji informační gramotnosti žáků slouží vedle počítačové učebny také robotické učební pomůcky, které škola pořídila v rámci společného projektu se Základní školou speciální, Ostrava-Slezská Ostrava, příspěvkovou organizací. Škola je rovněž zapojena v projektu Šablony, v rámci, kterého bylo pořízeno několik iPadů. Čtyři oddělení školní družiny mají k dispozici pro svou činnost všechny dostupné školní prostory. Pro svoji odbornou práci má speciálně pedagogické centrum dostatek diagnostických nástrojů a pomůcek. Pracovny odborných pracovníků, které jsou využívány pro přímou práci s klienty a administrativu, jsou převážně dostatečně prostorné a účelně vybavené. Některé jsou však nevhodně sdílené dvěma odbornými pracovníky, čímž vzniká jejich vzájemné omezování při vykonávání přímé práce s klienty.

Oblast bezpečnosti, ochrany zdraví a požární prevence je nedílnou součástí vzdělávání, žáci školy jsou opětovně o zásadách bezpečnosti informováni v souvislosti s realizovanými činnostmi. Vedení školy se snaží eliminovat konkrétní rizika, okamžitě přijímá adekvátní opatření, usiluje o vytvoření vhodných podmínek pro zajištění psychického i fyzického bezpečí žáků, což se dlouhodobě odráží na nízké úrazovosti žáků. Učitelé kladou důraz na vzájemné chování žáků, na zvládání emočně náročných a rizikových situací v průběhu vzdělávání.

Školní stravování přispívá k rozvoji zdravých stravovacích návyků žáků, a tím vhodně navazuje na výchovu ke zdraví. Zdravý vývoj žáků škola podporuje organizováním sportovních aktivit a akcí zaměřených na zdravý životní styl (např. lyžařský kurz, běžecké závody). Škola zajistila 26 vybraným žákům ze sociálně znevýhodněného prostředí účast v nadačním programu, který jim hradí školní stravování.

Hodnocení průběhu vzdělávání a poskytovaných poradenských služeb

Během inspekční činnosti bylo hodnoceno vzdělávání ve třídách základní školy, základní školy speciální, třídě přípravného stupně základní školy speciální, třídě praktické školy jednoleté a v odděleních školní družiny. Společným znakem a kladem hospitovaných hodin základní školy byla přátelská atmosféra, empatický a vstřícný přístup pedagogů a asistentů pedagoga k žákům. Spolupráce mezi pedagogy a asistenty pedagoga byla účelná a efektivní, všem žákům se dostávalo potřebné podpory při plnění zadaných úkolů. Zvýšenou pozornost vyučující věnovali osobnostnímu rozvoji každého žáka. V některých hodinách se však vyučující nezaměřovali na nové formy a metody výuky např. kritické myšlení či kooperativní výuku. Při vzdělávání byl uplatňován individuální přístup i nezbytná diferenciací kladených požadavků a zadávaných úkolů. Ve většině vyučovacích hodin ve třídách základní školy byly vhodně využity závěry hodin ke shrnutí a zopakování probraného učiva.

V hospitovaných hodinách základní školy speciální a přípravného stupně základní školy speciální se střídaly společné činnosti ve třídě, podpurné terapie a speciálně pedagogická péče. Průběh vyučovacích hodin učitelé dobře promýšleli, pro pochopení učiva využívali řadu názorných pomůcek. Velmi dobře a systematicky bylo pracováno s vizualizací

a strukturou času, které byly ve třídách vytvořeny. Důležitou součástí pedagogické práce bylo rozvíjení a stimulace hrubé motoriky, která pozitivně ovlivňuje jemnou motoriku, grafomotoriku i motoriku orofaciální oblasti. Kvalita výuky ve všech třídách byla příznivě ovlivněna erudovaností pedagogických pracovníků a dobrou znalostí speciálních vzdělávacích potřeb jednotlivých žáků. Při všech aktivitách měli žáci možnost poznávat a uvědomovat si všemi smysly okolní realitu. Velmi dobře se dařilo tlumit a eliminovat jejich občasné nevhodné projevy a posilovat u nich základy sebeobsluhy k dosažení maximální možné míry samostatnosti. Ve většině případů pedagogové poskytovali žákům okamžitou zpětnou vazbu o jejich momentálních výkonech a úspěšnosti i projevech chování. Při hodnocení byli objektivní, zaměřovali se na pozitivní hodnocení, které žáky stimulovalo pro plnění dalších úkolů i běžných činností.

V rámci hospitací praktické školy jednoleté byly navštíveny vyučovací hodiny teoretické výuky i odborného vzdělávání. Výuka byla zdařile založená na individuálním přístupu k žákům. Žáci byli vedeni k uvědomování si osob ve svém bezprostředním okolí a k navazování pozitivních vztahů s ostatními žáky ve třídě. Bylo využíváno metod řízeného rozhovoru, umísťování a třídění obrázků i předmětů. Sledovaný odborný výcvik žáků byl vedený ve cvičné školní kuchyni. Stanovené cíle účelně respektovaly individuální schopnosti žáků. Zpětná vazba byla efektivně poskytována každému žákovi. Užití výukové postupy, aktivizační metody a formy práce neustále respektovaly aktuální možnosti žáků a stávající míru soustředěnosti, účinně je podněcovaly a motivovaly k další práci.

Při vzdělávání žáků ve školní družině byly vhodně zařazeny odpočinkové a zájmové činnosti s cílem poskytnout žákům zejména prostor pro relaxaci, ale rovněž je vést k vhodnému využití volného času. Vychovatelky žákům volily aktivity podle momentálních potřeb, poskytovaly jim dostatek příležitostí k seberealizaci, s důrazem na jejich možnosti a schopnosti.

Odborní pracovníci speciálně pedagogického centra provádějí a zakládají podrobný záznam o průběhu poskytované péče při každé návštěvě všech klientů. Ti jsou zpravidla vyšetřováni souběžně speciálním pedagogem a psychologem, čímž je zajištěna v krátkém čase ucelená diagnostika. Ze získaných údajů nastavují vhodná podpůrná opatření. Odborní pracovníci používají škálu vhodně volených standardizovaných diagnostických nástrojů, metod a postupů, které odpovídají povaze a účelu požadované poradenské služby. Odborné pracoviště zajišťuje i kvalitní rozvoj jednotlivých oblastí osobnosti klienta i v domácím prostředí v co možná nejširší možné míře. Speciální pedagogové využívají k posouzení úrovně znalostí dětí a žáků zejména svoje vlastní vytvořené testové baterie, kterými zjišťují jejich aktuální schopnosti a vhodně je kombinují s didaktickými pomůckami. Ze standardizovaných nástrojů cíleně využívají zejména testy pro zjištění percepční úrovně. Speciálně pedagogické centrum má promyšleně nastavenou spolupráci se školami, se kterými konzultuje zejména vhodnost začlenění klienta do kolektivu, aktuální nastavení individuálního vzdělávacího plánu a jeho následného vyhodnocení. Poskytuje také metodickou činnost formou pravidelných terénních výjezdů odborných pracovníků do škol, čímž zlepšuje dostupnost svých poradenských služeb. Pro správné nastavení podpůrných opatření je přínosná realizovaná součinnost i s odbornými lékaři klientů.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Vedení školy pravidelně sleduje a vyhodnocuje dosahované výsledky vzdělávání žáků. Uplatňovány jsou standardní evaluační nástroje s využitím různých forem písemného a ústního ověřování žákovských vědomostí a dovedností. Zásadní význam má především bezprostřední průběžné hodnocení jednotlivců spojené s konkrétní situací, které má výrazně

motivační charakter. Ve třídách základní školy speciální je uplatňováno slovní hodnocení výsledků práce žáků. Škola se zaměřuje na prevenci školního neúspěchu žáků, přistupují k žákům individuálně a hodnotí pokrok každého jednotlivce, zejména v oblasti získávání jejich sociálních dovedností a uplatnění v praktickém životě. Výsledky vzdělávání odpovídají možnostem a schopnostem jednotlivých žáků. V případech zhoršeného prospěchu či nárůstu absence pedagogové přijímají konkrétní opatření tak, aby eliminovala jejich ohrožení školním neúspěchem. Většina žáků školy pokračuje ve středním vzdělávání na středních odborných školách nebo v praktické škole jednoleté či dvouleté. Škola sleduje a vyhodnocuje úspěšnost v jejich dalším studiu.

Vyhodnocování naplňování doporučení školských poradenských zařízení probíhá pravidelně. Individuální vzdělávací plány zpracované pro některé žáky jsou učiteli ve vzájemné spolupráci také pravidelně konzultovány a vyhodnocovány s odbornými pracovníky. Pedagogové získávají a vyhodnocují výsledky vzdělávání všech žáků a sledují jejich vzdělávací pokroky. Zákonným zástupcům škola poskytuje průběžné informace o výsledcích vzdělávání, zveřejňuje aktuality týkající se její činnosti. Vytváří motivační prostředí podporující zájem i nadání jednotlivých žáků. Dosahované výsledky jsou pravidelně vyhodnocovány a oceňovány.

Kvalitu výchovně vzdělávacího procesu pozitivně ovlivňují partnerské vztahy. Škola k podpoře kompetencí žáků a k rozšíření vzdělávací nabídky efektivně spolupracuje mimo jiné se stejně zaměřenými školami, Magistrátem města Opava a rovněž rozvíjí účinnou spolupráci se základní školou v Polsku. Činnost školy byla a je ovlivněna koronavirovou pandemií, i tak se škole podařilo zúčastnit Evropských her hendikepované mládeže v Brně.

Školní vzdělávací program školní družiny je realizován formou pravidelných, průběžných a příležitostných činností. Vychovatelé se snaží o vybudování nebo posílení motivace žáků k účelným volnočasovým aktivitám.

Závěry

Vývoj školy

- Oproti minulé inspekční činnosti ve školním roce 2013/2014 byl vybudován v roce 2016 výtah, čímž došlo k zefektivnění přesunu imobilních žáků.
- V srpnu 2021 došlo ke změně na pozici ředitele školy.
- Vedení školy má ve spolupráci se zřizovatelem přichystanou projektovou dokumentaci pro rozšíření stávajících prostor.

Silné stránky

- Příznivá atmosféra školy a sociální klima ve všech třídách, vstřícný pedagogický styl i empatický projev zaměstnanců školy podporují sociální a osobnostní rozvoj žáků.
- Kvalita výuky ve třídách základní školy speciální a praktické školy jednoleté byla příznivě ovlivněna odborností pedagogických pracovníků a dobrou znalostí speciálních vzdělávacích potřeb žáků.
- Efektivně nastavené partnerské vztahy účelně podporují rozšíření nabídky školních i mimoškolních aktivit žáků, které vedou k rozvoji jejich osobnosti a potenciálu.
- Účelná práce asistentů pedagoga a jejich spolupráce s učiteli v celé škole přispívá k efektivnímu vzdělávání jednotlivých žáků.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Stísněné prostory školy i speciálně pedagogického centra nepřispívají ke komfortnímu pohybu všech účastníků vzdělávání a školských služeb.
- Využívání standardních vzdělávacích postupů bez aplikace inovativních metod a forem práce při vzdělávání nevede k účinné aktivizaci žáků v části tříd základní školy.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zaměřit se na efektivitu volených vzdělávacích metod a stanovit konkrétní postupy vzhledem ke zvýšení kvality poskytovaného vzdělávání ve třídách základní školy.
- Stanovit ve spolupráci se zřizovatelem postup ohledně rozšíření prostorových možností školy i speciálně pedagogického centra.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 14 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání platný ve školním roce 2021/2022
2. Školní vzdělávací program přípravného stupně základní školy speciální platný ve školním roce 2021/2022
3. Školní vzdělávací program pro základní školu speciální platný ve školním roce 2021/2022
4. Školní vzdělávací program pro praktickou školu jednoletou platný ve školním roce 2021/2022
5. Školní vzdělávací program školní družiny platný ve školním roce 2021/2022
6. Třídní knihy vedené ve školním roce 2021/2022 (vybraný vzorek)
7. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vedená ve školním roce 2021/2022 (vybraný vzorek)
8. Organizace školy 2021/2022 (mj. organizační řád včetně organizačního schématu, další vzdělávání pedagogických pracovníků, kontrolní a hospitační činnost, organizace výuky, dohledy, rozvrh hodin, roční plány práce, koncepční záměry)
9. Školní matrika vedená ve školním roce 2021/2022 (vybraný vzorek)
10. Doklady o dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků školy (vybraný vzorek)
11. Spisové dokumentace klientů speciálně pedagogického centra (vybraný vzorek)
12. Vybraná dokumentace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků ve školním roce 2021/2022 včetně knihy úrazů
13. Vybraná ekonomická dokumentace za rok 2020 a 2021 ke dni zahájení inspekční činnosti
14. Smlouva o poskytnutí stravovacích služeb uzavřená se Střední školou hotelnictví a služeb a Vyšší odbornou školou, Opava, příspěvková organizace, platná od 1. 9. 2020

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Daniel Jakubek Ph.D., školní inspektor,
vedoucí inspekčního týmu

PaedDr. Jarmila Horová, školní inspektorka

Mgr. Lenka Zárubová, školní inspektorka

Mgr. Iveta Galušková, školní inspektorka

Bc. Ludmila Kubicová, kontrolní pracovnice

Mgr. Daniel Jakubek Ph.D. v. r.

PaedDr. Jarmila Horová v. r.

Mgr. Lenka Zárubová v. r.

Mgr. Iveta Galušková v. r.

Bc. Ludmila Kubicová v. r.

V Ostravě 3. 1. 2022

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Tomáš Frank,
ředitel školy

Mgr. Tomáš Frank v. r.

V Opavě 4. 1. 2022